

Ооң уржуу—удуртулганың кошкаанда

26 бригада
шилчээн

Материал-биле
хандылар

КАНДЫГ ТУРГАНЫЛ?

ШИИТПИРЛИГ БАЗЫМ

A. HENNING

Шил дээрге чырык-тыр, а чырык — кижилерге калыкшыл болгаш ажиллаарына таарымчалыг байдал-дыр. Ону кым-даа билир, мыза тывызыктыг берге чүве чок. Шилди кижилер боттарында азы ажиллаар, чурттаар, өөренир, эртем-шинчилел кылдыр черлерге кылгып турарын эки билир. Мыза калык-даа маргылаа чок. Шил хөй, оон шынары белик болган турум-на бистин чуртталгасы улам-на экижиш, оон калбак хергелелини элбеп олурары-дыр. Сөөлү үдө шилден кылган бажынар, бүдүрүлгө болгаш культура албан черлерин көтүрүп кел чыдар. Анаа бистер өөрүп, улус ажил-агылыгына шилдин ажы-дузун улам-на ханынчы-биле медресеп билеп турар бис. Ычангаш оон амдыралга ажилган билеринден аштыда, кампаа база билер болуп ужурут бис. Ол дугайыш партия болгаш казак каш уаа айттып келген.

1966 чылдын февраль 25-те ССР-нин Министрлер Чөвүлели «Сонга шилдин чидиргелерин кызыр талазы-биле хемчеглер дугайыш-

да» тускай доктаал хүлээп алган. Совет эрге-чагырганын баштайгы чылдарында-ла Владимир Ильич Ленин социализм дээрге, чүмүш-ла мурунла, үчтү болгаш контроль-дүр деп бижээн. Ычангаш үндүргөн шилтирелерини күөсүлдезини контроль-дүр, илереттинген чептестерини чайдлап билери, камналганы тургузары болгаш курлавырны дилеп тывары — бурунгаар хөгжүленини чугула хемчеглери болур.

ССР-нин улусчу контроль Комитети бо чылдын майын 10-гу доктаалы-биле чер-черини улусчу контроль комитеттеринге болгаш бектеринге үстүндө азыттыгын доктаалыни күөсүлдезини хынаарын дааскан. Ону ууртулга болуруп, бистин республиканын улусчу контроль Комитети Тыванын организациаларында болгаш бүдүрүлгелеринде шилдин чидиргелерин кызыр талазы-биле калык хемчеглер ап чорудуп турарын хынал, болууну элчегил хуралында чугаалашкан. Оон чүе илереттин?

Амдырал хандырылга Министр-

ствоунун, республиканын хергелек-чилер эвилелини, Хей-ниитини корум-чүрүм камгалар министр-ствоуну, Тыванын комплексилг эспедицалыны, көжүп чоруур 463 дугаар механизастаттынган колонна-нын бүдүрүлгелерини хөй нурууу сонга шилдерин көрдүнгөн нормазын-дан ажырап чыгарып турары илереттинген. Ынза сонга шилдерин кайы хамаан чок бузар, чыгылаар, өскөөр ажылаар чоруктар эвээжээн. Отчет, үчтүгү болгаш хыналганы элээн экижиктен.

Оон-биле хергелештир шилге камналга дээш кемселде шыдажып аргажок чептестерини бары хыналда кезүлген. Маана чүмүш-ла мурунла республикага сөөртүп экип турар шилдин хөй нурууун чыгарып турар «Тыва-тузуну» туугу трестин айттыр ужурут. Ынза шилдин камналганы болгаш оон чидирин эвээжиди дээш чогур хыналда тургустунмаан. Трестин туугу орг-ниациаларында бүтү-ле шилдеш-кин ажилдарын 48 дугаар туугу эр-гелели (начальниги Панов) чорудуп

турар. 1965 чылда болгаш бо чыл-дын бирги чартында 48 дугаар туугу эр-гелели (Ак-Довурак, Хову-Ак-сы, Кызыл уластотары) үлүстүр болгаш хамааты ужу-дузун 50 объектилерин шилдерин-биле хулаап алган. Смета болгаш норма дугаар айтыттыган объектилерин шилдеш-ринге 15 мун квадрат метр шил чы-гарылаттынар турган болза херек кырында 25 мун дөрбөлжин метр шил чыгарылаттынар, азы ажыр чыгы-лаашкын 11 мун рубль түнүг бол-гаш. Ынзагыла Кызыл болгаш Ак-Довуракта шил бузар чоруктар кон-чүг хөй болуп турары тодарас.

48 дугаар туугу эр-гелели шилдер чыгарылашкын болгаш оон чидирин дээш хыналганы түс-түс участоктар-да чоруттай, шил болгаш өске-даа материалдарын ажы чыгарылаш дээш буруутул кижилерге хемчег хулаапты, анаа-ла амдыжылып сал-гып келген. Шилдин камналгазы дээш ажилчынаарын материалды сонугураалы өөренип көрбөөн, шил-дешкинин чаа аргаларын мырнай-ла ажылааган, туугуларга түр үзе

бузулбас чүүлдер-биле сонга дугаа-п кылырын организастаан. Туугу турар объектилерин каш каттап шилдээр чорукка «Тыва ту-зуну» туугу трестини кол дагы-ныкчы организациалары улуг кезин-де буруутулалар. Ол ышкаш көжүп чо-руур 62 дугаар механизастаттынган колонна болгаш «Коммунист» туугу-түтүг-септеге эр-гелели сонга шилде-рини багай ажылап, оон камналга-зы дээш үчтү болгаш контроль-ла чыгарылаашкынны агымдыда са-лып кирген.

Республиканын совхозтарында болгаш колхозтарында сонга шилде-рин чыгарылаашкын улуг корум-чүрүм чок чоруктарын болдуруп турарын онзапал демделгелер ужурут. Ынза-гы шилди ажил-агылыг эвес кайы хамаан чок ажылаар чоруктар «Улут-Хаа», «УТКА 25 чымы», «Найраал», «Тилеке», «Чыраа-Ба-жы», «Тес-Хем» совхозтарда, Улут-Хем районуну Жданов атыг, Эраин районун «Коммунизм» орук» бол-гаш Ленин атыг колхозтарында, Тандынын болгаш өске-даа районна-

нын чамдык ажил-агылыгында бары көзүлген. Дыка хөй колхозтарда болгаш совхозтарда чайгы үдө мал кажаларынын сонгаларын ужулай хевээр арттырып каар, а куугун оларын буступ, азы кижилер уштуп апарган болгулаар, ычангаш база каттап шил садып, сонгалар ужура таваржып турары кымга-даа чажыт эвес. Мал-маган кажаларын, туугу чер-лерин болгаш чуртталга бажына-рын тулуп тура шилди чыгарылап кылдыр үндүрүп, хулаап алынган башка, оон ханылаары-биле кымга-даа дагылашкын турары база бир улуг чептестерини бирээш болур.

Сонга шилдерини уштуп-биле хо-рап турарын бир чылаагааны — оон сөөртүлгезини шын эвес органи-застан турарында болур. Бо талазы-биле чүкч организациаларында хы-нааган калбак-даа дүжүрбөс болгаш олардан хулаап алышкын-ны шыгырадыр ужурут. 48 ду-гаар туугу эр-гелели бузулган шилди хуузу 10 чепил-даа турза, ону бо-тарынны когаралы кылдыр үндүр би-жап турары шын эвес.

Камналга — чүтлө кижилерден, оларын медресилген, онашкан ажилыга харысалганы кайы хи-ре билдиринген хамааржыр. А шил-дерини буступ турары? База-ла ки-жилерден хамааржыр. Ону болду-рас дээш чүтү канчаарлы? Үчтүгү болгаш хыналганы шыгыны тургуза-ры, буруутулаларга калык-даа чин-гелде көрүспөй, партияжи дү-биле хемчеглери алыр, ажилчынаар ортузунга болгаш бүтү-ле туугу участоктарыга кижилерге ажил-лаа кустелдирер, камналга дээш бүтү-ниитини похотун чыгарып, ооче хөй-ниити организациаларын көлдүрүп үндүрер, хулаап алынган шилтирелерини күөсүлдезини хы-налгазы дээш ажилды чер-черге боттадырып организастаары, улусчу контроль-дүр ажил-чоругулазын үнени негелдезини дүштүр шы-улап, оларга боттуг дузаны көрү-эри-дир. Ычангаш шил дээш кам-налгазы шилтирелгил похоту чыга-ры-хууну чүтүла айттырларын-ны бирээш болур.

О. СУВАНПИТ.

Даштан... удазынны

Даг-дугу. Ол сөөтү тыва чон дугу-ла чечен-мерген тышкан. Даг дээр-ле хамыкты муруй сагышка хая-даш кирер. А даг-дугу шынал-да болбазыраптаанда даш дег калык, хырын-даа оон-биле тутчу берген чорур минерал-ла болгай. Ол калык дашты (рудазы) буза шава-шава келир-ге, мыза судаланы берген чорур даг-дугуну удазынын аныгылап ол болур. А шилтинген руза тывыкчылары мычаар ажилда-ла туралар.

Рудникте забойщиктерин тып чыган рудазын «Тыва даг-дугу» комбинаттын болбазырадыр фабриказынче технология чорудулаже чедирип турар.

Ол фабрикада беш ээлчег ажиллап турар. Оларын бирээш болур В. Карягинин ээлчегте баргаш, хөй-даа эвес үе иштиде ул коллектив-тин ажил-херектин угуланышкынын, оларын сорулаларын билеп алыр аргалыг болдувус.

Фабриканын суданы, оон ажиллап турарынн көрүнүчү болза, диспетчерлер өрөөн. Элөө улуг ол өрөөндү ханазын дугаар башкарыла шилди бар. Ынза хөй-хөй кнопкалар фабрикада үрүмчөп, аргылап, болбазырадыр турар даг-дугуну бүтү чорудулашкын байдалын айттып турар. Ногаан, кынал оттар чивенейин-ле турар. Бир эвес ол чеди кат бажынын кат-кадыкче үнүлгөй берген шуушкан технология чорудула-жың дериг-херекселени калык-бир кезек үр-лөп, боткалы берген болза, башкарыла шилдине дораан-на меде келер.

Ынза ажиллап олурар дежурный диспетчер ону аскерип кал салы-ла дораан чогур хемчег-лерин ап эгелээр.

Бистин келген үевесте анык кыс Бала Бар-сукова дежурныйлап олурган. Удатпаан-ла ол телефонну долгаан соонда:

— Алло, рудник бө? Роман, фабрикаже чүге таарымша руза өккен тур-сө? Доп-дораан бир-ги разрезтен эвес, а ийн дугаарынды рузаны э-кел. — Бисче көргөс: «Ийги разрезте руза бичин болгаш индыг көчүгүш шыл эвес. А ам улуг, шык руза кирерге, бистин курганды камаларымыс-тын күчүзү биче болганмын руза чедир курга-ваан болуп турар-дыр» деп, ол тайлыбыралы.

Оон ээлчег начальниги В. Карягин-биле ажил-лаар черлерин эргип кезип, бир кабатан өскөни-че үнүлгөтүвөс. Ийленчек транспорттору оор үрүмкөттинген руза чылып олур. Виктор Пет-рович ленталар ону алыжыга алгаш көрүп, шө-нөп тур. Даг-дугу болбазырадыр үлүстүрүнү бу-дурдугелеринге ол он уш чыл дугузуна ажил-лап келген. Ычангаш ол технология чорудулажа рудалын шынарын мыаыла лабораторияга тода-радырын маңавай-на боху дораан билер кылдыр чачыккан.

— Пат-тыр, үшкү сорттан дээрелөөс хире-дир

— дээш, адышта рудазын транспортторже де-дир каапкан, начальниг курга руза скалдынче да-лажыкты.

Фабрика ийги сорттун даг-дугун хергелекчи-лерге чедир берейн барган. Ычангаш Ленин-градта ийикке Ярославла заводтарын коллек-тивтерини мапал турар чиг-адин мыаыла чедир бээрин ак-доураакчылар шилтирелдээр. А арга-дуржулгалыг ажилдакчы, ээлчег начальниги ий-ги сорттун продукцияны алыр даш кайы руза-ны үрүмкөтүр бункерже кирерин көөрү-биле чо-рупканы ол.

Ийги сорттун болбазырадыр даг-дугу дээр-ге каш-ла минуталар мурунла козур халла-ры-биле чышыкчак руза турганмын ам хөвөч ыш-каш чымчак ак удазын болу бергини-дир.

Ону мычаар болбазырадыр турар машинла-рын башкарыкчылары колдуунда-ла анык ол-дар, кыстар. Олар Тыванын ужу-кыдыгында болгаш Украинаны, Белоруссиядан, Бурятиядан, Кавказтан келтирелэн улус. Ол найыралыг кол-лектив бирги ээлчег ажиллап кирер билек бы-жыглаттынып тургустунган. Эгелер турар үзе оларын хөй кезин даг-дугуну үлүстүр черинге бир-ле дугаар ажиллап эгелээр-ле ол. А ам олар дуржулганы мөөнөп, бүдүрелдир ажиллаар апарганнар. Бир калыта тургускан механизми-рин (а ол улуг кех-биле дөмөйө) чалгыс машинист башкарып-хайгаарап турар. А тыва кыс Светлана Монгуш мырнай ийн каттарда машиналарын башкарып четтигип турары кымын магадатпас боор. Оон эштери Бала Баных, Херек Долзат, Лица Тимошина база-ла эки ажилды кезекжи тех-никумда өөредилге-биле чедиринини холбап ту-ралар.

Тамака Анфилатова дериг-херекселдер башка-рыкчызындал регуляторикче чедир өөренип ап-кан. Ол кыс кайла-ла таарымча чок чүтү болга-ны, мыаар чорутар. Херек болза, тускай сле-сарылар диспетчер албанын дамчытыр кел-диртилер. А белеткелп алган септеки-сесары-лар Василий Кокорев ийикке Владимир Тарасов дораан-на меде бузар хергелеттинген участо-ке чоруталар.

Үрелген чүүлдерин эи-не шалыкпын элери чу-гула. Ычангаш ону эи аавагыр, шырап бил-дигил кижилерге кылырын дагыр. Чүге дээр-ге үени үнелээри эргежок чугула. 20 секунд дээр-ге дээрби килограмм сапалаттынган сорттун да-г-дугу-дур.

«Тыва даг-дугу» комбинаттын фабриказына бир ээлчеге шоолу үр-даа эвес үе дугузуна мыа ажиллап турар кижилерин. Фабрикада тех-нологтук чорудулажын барык бүгү чадаларын мычаар таныжып четтигиптер аргалыг болдувус.

И. МИЛОНОВ.

ЧАЙЛАГЛАРДА

Улут-Ак, Мунгаш-Ак, Теректиг болгаш Бали-Кол бажы Барыш-Хен-чи районуну малчынаарынн су-рагыл чайлаглары. Мыза «Шек-пээр» совхоз 20 ажык мун шээр болгаш бола малдарын чайлагла-кан. Мурунлагы чылдарга боаарга бо чылын «Шекпээр» совхозту удурутукчулары болгаш мал ажилы-нын тускай эртемнигилери чайла-лаашкынын организастыг чоруткан-нар. Малды чайлын эки семитип аларга хөй дукту, сүтү, ээтин алыр, малдын чаш төлү хорамча чокка ал-дынар дээрин муракчы малчынаар-нын дуржулганы ажил-херекке ба-дыткан турар.

Хоочун хойжу Ооржак Намзырай чылдын-ла Улут-Актын өттүгү, сүт-дүг, серия черлеринге барып чай-лаар, чай дугузуна оларын 2—3 каттап содуруп, Мычангаш Намзы-райын кадарган хонуну күш-ден-гел тергини эки болур. «Хөй кы-зыраан азы ара салган» дээр чам-дык хойжуларын чугаанын Намзырай шилтирелин-биле буруу шаап олур-ар. Тарып боозамылааны шы, кы-намчалыг чорударын, чайгы семит-тилген эки организастаарын хоочун хойжу Ооржак Намзырай өмөкөп олурар.

«Шекпээр» совхозтун Дон-Тере-зин салбырында хойжу бригадалын бригадир Ооржак Ангыр-оол бо чыл-дын төрүтү 100 хойду оонаштыр 118 хурагыны камгалар ап, чүтлө районга эвес, харын республикага муракчы болуп, ийги черин элөөн. Мунгаш-Актын Чылаанын-Аксаяда чайлаага чаш чаа-ла көжүп чөк бер-ген, совхозтун база бир муракчы хойжугу Монгуш Сайынның аалы-га кезжө орайгап баргаш, хонувус. Монгуш Сайын дүне үш катта тур-ган, хонн дескини көргөн. Эртеинги 5 шакта турган, хонн ала ар-тынла телгем келге үнүрүкчөн.

— Хоннарын дык-ла арте ооржак үндүр-дир силер, ол ажыктып мынаа — деп, айтырармыска, Сай-ын мычаар харымдазы:

— Эртеги серинде ойткарарга хөй эки тодар, а хүндүс илп кээр-ге чалгыс чеге болдунчүп туруптар азы халеге теөөлээр, кезжени серинде олараларга база ажыктып болур. Чамдык эштер хонн эртеин-кин 10—11 шакка чедир ооржак үдүрбөс, козанынга тургузар-дыр. Ол окта шын эвес.

18 чыл дугузуна үзүктелеш-кин чокка чыгыс каларып келген, коммунист Монгуш Күр-Седи бо чыл-дын төрүтү 100 бекен 100 кудун алган. Бо бүтү белик көргүзүлгөр болза, малдын чайгы семитилген эки организастыг чорутканын ачыы-биле чедип алынганын чай-лагларга малчынар чугаалап турал-лар. 2—3 чылдар мурунда «Шек-пээр» совхозтун Дон-Терезин салбы-рынын чамдык хойжулары мунгаш-баларыг, аны-бүрү куртаары, мыыраа, сөөктүг Эдгей шыгынга чайлап турганнар. Оон түнеленин хөй аскактар, баш теинир аарыга таваржып, хорамчалыг болуп турган. Сөөлү үзе малды серини тайгалар, хөй үндүрүп, олар-бечирини таарыш-тырып келгени-биле эки түнелээр чедип алынганы.

Мында-ла болза совхозтун Биче-Тей салбырынын Суг-Кажаада сүт-бараан фермасы мал семитилгенге, сүт-бүдүренин көвүдизинге ажыктыг эвес Эдгейини магалаштып алынганы чайлаары ам-даа үгүлүчү дешишкан. Мычангаш бо ферманын аар некеттерини денгелл байгай чылдын-на кыжын бергедешкини таваржып келген. Совхозтун Биче-Тей салбырынын удурутукчулары кел-ди чылдын эгелен сүт-бараан фер-манын Актын, Баян-Колдун элбеп олараларыга барып чайлагаларын шилтирелдери чугула аларган. Бо чо-рум малдын семитилгенине, сүт-бүдүренин көвүдизинге эки үе-түнелелг ажилды көргүзери чуга-ла.

Ферма ирай-бээрге сүт сөөртүлгө-зине бергедешкини таваржып ден-чамдык эштер шуугааны кылдыр ча-

дап чок. Ажык кайгамчык олардыг чайлагларын таварты Ак-Довурак — Абазанын асфальтыг ору эртип чоруй барган. Ийниг болганда сүт сөөртүлгезинге бичин-даа бергедешкин болбас, а чүтлө оперативтиг удурутундан хамааржыр.

Т. ТАЛАНЧИК.

Бой-Тайга районуну төвү Тээли суур соолу чылдарын дугу-зуна чаа тулугар-даа, чурттайын чон-даа талазы-биле өскөн, ку-дунчуларда аны-бүрү шынарын тараан. Ынчаа-да аны челе дүрөс, суурун овурун үрөп, кижини сагыш-сеткили дораан-на дүрөс бээр чамдык чептестерини бары дораан-на эскертине бээр болду.

И.

Партия райкомунун болгаш рай-кукукомуну бажыны бо-ла болгай. Оон алдын талазында Хунгулел сам-быралы болгаш Коргуту самбыра-дын дерип тургускан. Ону көргөс, колхозтар, совхоз, ол ышкаш оон муракчылары калчаар ажиллап ту-ралар таныжары-биле чедип келдим. Киж кайгай бээр чоружу! Көрү-гө, самбыраадыла ажил-агиларын аттары, оон алаанда «Район ниити-гын-биле» деп бижип каан, а калыг көргүзүлгелерин чедип алганы билдир-мөс, курут кезектерин тур. Ону чар-гыш чыл иштине шуут долдурбаан ыдык болду.

Оон козанында алдын үзүктөр-биле каалган кылган Хунгулел сам-быраа Оон база-ла чүвү-даа типпас силер. Самбыралын чуртуктар чып-таран черинде манжары шаараа берген турар. Оон мурунда анаа му-ракчыларыны чуртун аскап турганы шы-на-на хире, оон терезин чүл даш бар муракчы хойжуну тайылбыр-лаа бижир өрү баштаны берген чы-лар ол. Оон чалында база бир му-ракчы кижини чурру чыдыр, кым

ТЕЛЕГРАФ МЕДЭЭЛЕП, ДАМЧЫДЫП ТУР

Азия, Африка болгаш Латин Америка чурттарында

ПАТРИОТТАРЫН ЧЕДИИШКИНЕРИ

КОНАКРИ. «Португали» Гвинея-нын патриоттары колонизаторларга удуур чаа шаваар далаашкынын эгел-дөөн. Конакри радиосунуң дыктал-кымы-биле аларга, Сигали дээр бы-жылаагы лагер дээш тулуучуку-на ол лагерин камгалан турган португал отряды узулгас.

Карибуль кодаэ суурун чогугуна база улуз тулуучукун болган. «Пор-тугали» Гвинеянын болгаш Ногаан Меэс ортулуктарын хамаарылаш чорудуруп африка партизанын да-йымчалары ол тулуучукуна 30 сол-даттарын чок кылган болгаш порту-гал самодетт апарла аткан.

Уван-Типер дег орукка тургус-кан кедерге патриоттар колониза-торларын ийн бронемашиназы чок кылган болгаш каш-каш он солдат-тарын чыксаалды үндүргөн.

КУДР-БИЛЕ САДЫГ ДЭЭШ! ТОКИО. Корея Улус-Демократтыг Республика-биле Японияны садым

хогжүлдерини деткимче көргүзери-ни асоциализм садыг чугаала-шыкшыларын чорудары-биле Японияга чалаттырган КУДР-нүч техниктиг тускай эртемнигилеринге эртерилге тысырып саадыр ду-гайылда шилтирер күш чок бол-дурарын Японияны чавандан бо-гез.

Японияны 65 садым болгаш үлө-түрүп компанияларынн төлөлекчи-лери Токиога меделелди парлап үд-дүрүп, эртерилге тысырын саа-дыр дугайылда чазакты шилтир-ип чүтүр-биле-даа бадыктаттымас болгаш Японияны херектеринге мурун-корей эрге-чагыраларын колгаарылашкынын ужуру болур деп демделгез.

ЧАА ӨНЧҮК-ЧӨНГӨЗ

САНА. Англи чепектиг күштер Пемен Араб Республикага удуур чаа агрессияны кылган. Англи шериг самодетт Таиза хоорайны болгаш оон чогууну агаарыга ужурут

турган Ийги ангил самодетт Сана хоорайны кыры-биле ужурут эр-кен.

АДЕН УЛУЗУНУЧ ДЕМИСЕЛИН ДЕТКИРИ-БИЛЕ

ДАМАСК. Аденингу узуу-биле, бү-гү дегеленин ажилчынаар болгаш профилдери-биле эи-сеткил кат-тыртырлыгынын III дегелей кон-ференцияны чыгарып талазы-биле доктаал белеткен комитетини мыза парлап үндүрер кыжырында чугаалап турары: Ажыл сөксө-дымыкшылар, ставкалар болгаш массалыг чыксаалар Муруну Ара-бияны улам калбаа-биле хаара ту-дуп, англи колонизалынын терин-дешкининде хосталыр дээш Аденин болгаш Аравий чартык орту-тун бүтү муруну чүтүгүн узуу-чу-гуу маадырлыг демиселени бистин планетанын ажилчы чоннарын улам удуур кичөөнгейн хандыгып турар.

«Англи колониализм ол районда болуучу туружун калча-лаа тургаш болза камгалан алырын орадажып,

хосталгалыг шимчөөшкын базар дээш бүтү-ле чүвени үгүгелдир турар. Импералист эрге-чагыралар мас-салыг тузуп хорудашкынын чорту-кан» деп, кыйгырды айттып турар. «Муруну Аравияныг федерализм» Чалча чазасы англи эжелес ад-министративизмдан тургусканы кыйгырып буруу шаап, Аденингу узуу-биле эи-сеткил каттыртыр-лыгынын хуну чурт бурунуге эр-терип кыйгырып турар.

БУЖАР ӨЛҮРҮКЧҮ ЧОРУК

САН-САЛЬВАДОР. Сальвадорнуң ажилчы шимчөөшкынни база бир удурутукчуу Леопольдо Сото Креспо-ну хара бажыга араатанып дү-биле хонна-биле келеткен өлүргөн. Бо чыл-дын марта политиктиг полициин агентилери Сотону оорлап алган, кара бажыче киир октаан.

Бар медалдер ап көрөгө, Сото-ну кара бажыга кады-дошкуну-биле эттен-эриден турган сонда кам-галаалдык агентилери ону өлүрүп каан.

(СЭТА).

Чаа өнчүк-чөнгөз

ПНОМ-ПЕНЬ. (СЭТА). Чокта чаа америк шериг-агаар күштерини ал-ды вертолёттары Камбоджаны агаар делгеминче шүргүп кирген болгаш

Свайрингте можунуң Самронг кедэе суурун райондаа черлерин нуле-м, ракета-биле боолал турган деп парлаганын агентилери дыкталган.

Вьетнамын Демократтыг Рес-публикамы. Улусчу милицияны да-йымчаларын дузаны биле Улусу армиянык сапалары америка бом-бачы хоразын чок кылды турары. Радиофотот ВНА — СЭТА-шын.

ТЭЭЛИ СУУРДА КАНДЫГЫЛ?

турар кижилер база бар. Оларга ара-гачылар болгаш хуузуна малдыг чамдык кижилер хамааржыр. Ара-гачыларын божудуп каалкан шилдери эмгекч, а чамдык малдыг кижилер бажыларын эмгекч дээш, ол белик чагай дерини ажиллап, мыаар киир сүтүп каар чүвө-дир. Отуугу, халегил, серин дөвөн оон өскөөрөн шылап-ла кайын ты-вар боор. Хайыраан паркти мычаар ажиллап чедип болбас.

Эртим помчүкчү, ам суурун Га-гарин аттыг кулмучуу «селтуе» сөртүп чоруттаа. «Космос» — эки-ле, ынылаа-даа төрөн чери оон артык эки-дир» деп баштайгы ужулукчу космонавт Ю. А. Гагарин чугаалап. Ол шын. Тээли суурун Гагарин ат-тыг кулмучууна № 15 аптека бо. Оон муруну талазында олуркан тал-дар «ылгаалы» туралар. Чүгө? Мала-вылап көрүвүсө оларын киж ту-ту хире белик чедир — «чапалаштан» каалкан-дыр. Чиди бижиктиг кижилер ол талдарын мычаар катталар деген болза мычаар кылалы албас ийик. Ол «чазакыныг мастер» болза өш-күлүр-дир. Мал хөй боорга багай чүв боор, ынылаа-даа суурун ма-лды аларынын калдыг-даа ажилла-ры чорутуумаан, чаалда улус олур-ар сайылар чок, даштарын ашта-наан. Ам харын бойлуктун бозу үер үнүштери: караган, терезин оон де-вискери «атакалар» эгелен.

Ол чагай парты «чөп» ажы

